

811.163.41'282.2(497.6)

811.163.41'367.622'366.521

<https://doi.org/10.18485/sj.2024.29.1.17>**ДРАГОМИР В. КОЗОМАРА***

Универзитет у Бањој Луци

Филолошки факултет

Оригинални научни рад

Примљен: 17. 10. 2023.

Прихваћен: 12. 12. 2023.

МОРФОЛОШКЕ ОСОБИНЕ ИМЕНИЦА МУШКОГ РОДА У ГОВОРУ БАСТАСА

Из ранијих дијалектолошких радова познато је да су у западним српским говорима присутне поједине изоморфе које подвајају ове говоре на источну и западну подскупину. Осим презентације морфолошких особина именица мушког рода у говору босанскограховског села Бастаси, овдје нам је циљ да (полазећи од већ утврђене чињенице да овај говор припада сјеверозападном огранку источно-херцеговачког дијалекта) одредимо његово мјесто у скупини западних српских говора, али и његов однос према икавским говорима ливањско-дувањског типа, који су му територијално веома блиски. Крајњи циљ рада је и покушај да се на бази ранијих и овдје изнесених података употпуни споп изоглоса које су отприје познате у класификацији говора херцеговачко-крајишког типа.

Кључне ријечи: говор Бастаса, именице мушког рода, западнији српски говори, источнохерцеговачки (херцеговачко-крајишки) дијалекат

I. УМЈЕСТО УВОДА

1. Истраживање говора *Бастас̄а* (етници *Басташа̄н/Басташанин* и *Басташа̄нка*, ктетик *басташкӣ*), босанскограховског села у доњем Ливањском пољу, започето је прије нешто више од двадесет година, а интензивирано у посљедњих пет година. У досадашњем опису овога говора највише је урађено

* dragomir.kozomara@ff.unibl.org

на фонетском нивоу његове структуре (Рамић 1999а, Козомара 2000, 2018, 2019, 2022), док су по два рада из лексичке (Козомара 2002 и Црњак/Козомара 2018) и акценатске проблематике (Козомара 2023а, 2023б)¹. На основу дијалекатског материјала из поменуте литературе одавно се поуздано зна да овај говор по раније утврђеној општој подјели (в. Драгичевић 1986: 226–228, Ивић 1996: 146 и Драгичевић 2001: 86–87) припада источној скупини сјеверозападног огранка источнохерцеговачког (херцеговачко-крајишког дијалекта)².

2. Подаци из пређашњих обимнијих студија о западнијим српским говорима (Петровић 1973 и 1978, Дешић 1976, Драгичевић 1986 и 2007, Далмација 1997, Козомара 2016 и 2023в, Цукут 2021) наговјештавају да се у наведеним радовима налази интересантних дијалекатских појединости које додатно могу прецизирати општу класификацију поменуте скупине говора. С тим у вези, уз навођење детаљно прикупљених примјера који карактеришу морфолошке особине именица мушког рода у говору Бастаса и њихову инкорпорацију међу оне појединости које су одраније познате, примарни циљеви овог рада су: 1) додатно употпунити дијалекатску слику о истраживаном пункту, 2) упоредити говор Бастаса са општим приликама које карактеришу западну и источну скупину сјеверозападног ареала херцеговачко-крајишких говора, 3) направити компарацију према сусједним икавским говорима ливањско-дувањског типа и 4) одредити или макар прелиминарно најавити изоморфе које нису назначене у ранијим радовима.

II. ГРАЂА

Номинатив једнине

3. У неким облицима једнине именица на *-ин* овај наставак губи се аналошки према множинским облицима³:

црн ко *Арап*, прави си *Басташан*, ђн је *Врбичан* (према Врбица), *Грављан* (према Грахово) је то, посто *држављан* Аустралије, уби *душман*, викали му *Ждраловчан*, покбјни *Касап* (надимак), ни *касап* не би боље, *Циган* једном нђиј код нас, требо *чобан* за свашта.

Са сачуваним наставком *-ин* забиљежено је: мој *Басташан^н*, Сава *Каурин* (презиме), професор му *Личан^н*, ђе *Рорчан^н* (према Роре), бијо и осто *Србин*, и кум нам је *Црнолужан^н* (према Црни Луг).

¹ У штампи је и рад овог аутора о акценту једносложних именица мушког рода у говору Бастаса.

² Детаљни прелиминарни подаци о географском положају, историји, становништву и још неким радовима који су вези са говором Бастаса наведени су у Козомара 2022: 5–14.

³ У оваквим случајевима „није увијек лако одредити однос учесталости јединских проширења с *-ин* и оних без овог наставка” (Драгичевић 1986: 135). Слично је и у другим говорима. В. нпр Дешић 1976: 212, Козомара 2016: 687, Цукут 2021: 103.

Вокатив једнине

4. У вокативу једнине, како је и очекивано за један говор херцеговачко-крајишког типа, најчешћи је наставак *-е*, који се обично употребљава ако се основа завршава на тврд сугласник:

мој *браће*, стари *вуче*, *гаде* један, *гдлљбе* бабин, *ајде*, *диде*, како си, *Драгане*, *друже* мој, добро, *земљаче*, *идеш* ли, *зѐте*, *ста̀ни*, *Ићане*, мој високи *ја̀бләне*, дођи, *куме*, *лопове* један, *хе* си, *Миловане*, дај *руку*, *попе*, мој *сѐљаче*, *е*, *сиромаче*, божј *чдече* итд.

Обавезно је *Милоше*, *Ћроше*⁴.

Иза палаталних сугласника у принципу је наставак *-у*:

вилљиу један, *Вуковићу*, сивљ *тићу*, мој *зѐвчљју*, како си, *Иветћу*, *ај* на *каву*, *Јовићу*, *кођу* један, што те *нема*, *кумићу*, како ти, *младљићу*, *не* мош *такљ*, *штљ* *е*, *олоиу*, *има* л^а те, *прљјетељу*, *немој* *такљ*, *спљсчтељу* *наш*, *друже* *учтељу* и др.

Код именица које се завршавају на *-р* јавља се колебање. Уз чешћи наставак *-е* јавља се и *-у*:

љ, *Бљждљре*, *узми*, *бразере*, *ајмо*, *бумбљре*, *де* јѐдну *запјевај*, *зљслљре*, *љне* ли, *дљректоре*, како си, *Драгомљре*, *добра* *вечљ*, *испекторе*, *куљљре*, је ли *гљтово*, *штљ* *би*, *Мајљре* (надимак), *прљфесоре*, *ај* *на* *пиво*, *риљбаре*, *понљсч* *тљ* *љмо*, како си, *Сљветозљре*, *тљ*, *љљре*; *љ*, мој *бурљзљру*, *гљвљнљру* један, *па* *хе* си, *љживљљру*, *шути*, *кљру*, *друже* *сљкрљљру*⁵.

Вокатив је неријетко једнак номинативу и чини се да ова појава у басташком говору има тенденцију напредовања. Исп. примјере:

хе си, л^ајљпи мој *дјљчљк*, *друљљр*, *штљ* *би*, *Кљзљр*, *ајде*, *кљнобљр*, *дајде* *нам* *по* јѐдну, *прекини*, *маљарац*, *дођи*, *мљчљк*, *љј*, *мљмак*, *прљсац* један *брезљобразниј*, *Прљљљрљк*, *не* *прави* *ругло*, *љ*, *тељак*, *туљљљ* један, *Цљљљљн*, *гљтов* *ручљк*, *хе* си, *Шљљљљт*, *шљљљљр*, *има* *љљљљнљ*⁶.

Инструментал једнине

5. Уопштавање наставка *-ом* у инструменталу једнине, без обзира на сугласник којим се завршава основа ријечи, у говору Бастаса спроводи се врло досљедно⁷:

⁴ *Милоиу/Милоше*, *Ћроиу/Ћроше* записано је у говору личких јекаваца (Драгичевић 1986: 128), а само *Милоше* биљежено је у ливанско-дуванском говорном типу (Рамић 1999б: 358). В. и литературу на коју је тамо упућено.

⁵ Слично стање забиљежено је и у другим сродним говорима, како у погледу наставака *-е* и *-у* иза тврдих односно палаталних сугласника, тако и у колебању иза *р* (в. Дешић 1976: 212–214, Петровић 1978: 86, Драгичевић 1986: 127–128, Далмација 1997: 93, Козомара 2016: 683–684, Козомара 2023: 85–86, Цукут 2021: 98).

⁶ О тумачењу синкретизма номинатива и вокатива једнине ових именица, што је особина типична и за друге српске ијекавске говоре, в. у Драгичевић 1986: 128–129.

⁷ То је појава типична за све говоре источнохерцеговачког дијалекта. За југоисточне говоре в. нпр. Пецо 1964: 116–117, а за сјеверозападне Дешић 1976: 214–215.

под *бѣнтам* пѣтке бѣле, кѣмѣм те *Бѣгом*, рѣговѣ са *братам*, дѣшѣ с *вѣзом*, ѡде з *Гѣраном*, вѣзда са *дѣдом*, чѣје се са *Жѣрком*, чѣст пред *зѣконом*, с *Козѣморѣм* бѣјѣ, тѣ трѣбѣ глѣговѣм *кѣцом*, не спѣмињи пред *лѣповом*, пѣљавѣм се *пѣслом* бѣвѣ, свѣ с *рѣдом* стѣкѣ, са *Слобѣданом* се мѣре, јес^а бѣјѣ са *стрицом*, ѡј с *тѣтѣм*, спрам *ѣјѣком* ѣ ѣјна, с пѣкѣјним *Цвѣтком*, свѣђѣ се са *чѣеком*;

ѣдѣта за *богатѣином*, с *возѣчом* сѣдѣ, вѣд^нѣу са *Здрѣвѣком* *Вѣков^нѣном*, стѣли за *Дѣбојом*, зѣвѣ га *Ивѣт^нѣном*, мѣреш ли *иститѣвачом* вѣд^нти, бѣли дѣбри с *ковѣчом*, с *Милѣином* рѣчѣ, стѣгни с *опасѣчом*, а ѣн стѣјѣ за *Урѣином*, шпѣрдали се с *ѣч^нтеѣном*, ш *чѣк^нѣном* се ѣшнѣ по рѣци итд.

Наставак *-ом* је и у инструменталу јединице именице *пут*: *пѣтом*.

Рѣјетко бѣљежени облици: ос^нјѣци с *нѣжем*, са *Мѣлорѣдом* *Рѣм^нѣм*, *Пѣтров^нѣм* *Ђурѣјом*, пѣсѣ се *чѣѣм* нису ѣдлика говора аутентичних испитаника.

Номинатив множине

6. Веѣина јѣднословних именица које имају облике множине проширује основу инфиксима *-ов-* или *-ев-*. Расположива грађа упуђује на закључак да је код аутохтоних говорника по правилу овај пар инфикса сведен на *-ов-* без обзира на врсту консонанта који му прѣтходи, а да су примјери са *-ев-* нанос из новијег времена⁸.

Од мноштва примјера за именице које имају само дѣже облике множине наводимо мањи број:

-ов-: жѣвѣ ко *бѣгови*, *вѣзови* ѡвде дѣд^нјашѣ, *гѣдови* казују кѣл^нкѣ је стѣро, *зѣцови* пѣѣли, *јѣжови* дѣвѣ змѣѣ, пѣѣли *кѣрови*, жѣвѣ ко *лѣрдови*, ѡвлики им *нѣсови*, дѣлаз^нли *пѣпови*, бѣли *сиђови* за воду, *тѣргови* свѣкудѣ ѡстали, зѣмљани *ђупови*;

-ев-: *кошеви* за жѣто, тѣ су нѣјбољи *кѣѣви*, дѣбри им *мѣжеви*, ѡвогѣдишњѣ *рѣѣви*.

Неке именице бѣљежене су само са краћим облицима множине, а то су форме које су типичне и за стандардни српски језик:

дѣбе^нли *брѣви*, *гѣни* су чѣдо, ѡдошѣ *гѣсти*, ѡстали *кѣвѣви* *гњѣти*, *Гѣрци* изгѣбили, *ѡѣни* ѡдмора, пѣшли *ђѣци*, бѣлѣ ме *зѣби^н*, *јѣди* су тѣ, дѣбри му *кѣњи*, кѣл^нкѣи су му *кѣци*, ко да *мѣрѣви* ѡдају пѣ мени, трѣну ми *пѣрсти*, пѣкрали свѣ *нѣи*, нѣпадошѣ *Рѣси*, мѣѣни *тѣиѣ*, навѣл^нли *цѣви*.

С друге стране, нешто је веѣи број именица него у књижевном језику које имају и краће и дѣже облике множине¹⁰, а паралелизам таквих форми јавља се у говору истих информатора:

⁸ У досадашњим радовима о западним српским говорима својење на инфикс *-ев-* у множинским облицима забиљежено је само у српским посавским говорима између Врбаса и Украине и у говору Чечаве (в. Козомара 2016: 685 и Козомара 2023в: 87).

⁹ У говору *Бастаса* за означавање ^ншиљатог дијела на предмету као што су грабље, дрљача и сл.^н ѣбично се употребљава именица *зѣбац* (мн. *зѣпци*).

¹⁰ Очигледно је да се фреквенција краћих множинских облика у сјеверозападним говорима источнохерцеговачког дијалекта повећава идући од истока према западу (исп. нпр. са јѣд-

Као у западнобосанским (Дешић 1976: 218), личким (Драгичевић 1986: 132) и другим западним говорима, наставак *-ī* у генитиву множине углавном имају именице које означавају неку мјеру или количину:

прође чăсом пѣт мјесѣци, сѣд му ймѣ сѣдам-ѡсам мјесѣци, пѣт нѣри чѣрапѣ, ймѣ сѣдам нѣри, за кѡл^мкѡ је тѡ сѣти, ймѣ пѣт сѣти, ймѣ стѡ степѣни у кући, кѡл^мкѡ је степѣни, буши на пѣр ѡѣнти, ѡко дѣсет ѡѣнти (али и: ѡко пѣт ѡѣнтѣ, пѣтнѣст ѡѣнтѣ и сл.).

Уз скоро редовно *људī*, код мањег броја информатора биљежено је и *људѡвѣ*.

Наставак *-ū* има само именица *рог*: била мѣли рѡгѣ, шиљѣти рѡгѣ и сл.

Именице *гост*, *нокат* и *прст* могу имати тројакe наставка *-иј*, *-и* и *-ѣ*, а тешко је утврдити који је преовлађујући¹⁴:

бѣ дѡста гѡстијѣ, јѣдо (= има ли) гѡст^мјѣ; вѣди јѡј нѡкт^мјѣ, зѣшло ми иза нѡктијѣ; дѣгѣ прѣстијѣ, ѡста брес прѣстиѣ;
кѡл^мкѡ ймѣш гѡсти, ѡд гѡсти нѣко нѣ бѣ; прѣлавѣ му нѡкти; са прѣсти згѣли кѡжу; нѣје тѣки гѡстѣ; тѡ је нѣка бѡлѣст нѡктѣ, вѣди јѡј нѡктѣ; ѡстѣш бѣс прѣстѣ.

Нема ниједна потврда чувања облика краткога генитива множине¹⁵.

Датив, инструментал и локатив множине

8. У данашњем говору Бастаса у дативу, инструменталу и локативу множине именица мушког рода јављају се три наставка: *-има*, *-ије* и *-им*¹⁶.

Примарни наставак је *-има*¹⁷, који је потиснуо старија два:

ѡ рѣта бѣли у Бастѣима, док пѡложѣ вѡл^мма, рѣсѣло се по грѡдов^мма, у дѣгов^мма ѡстѡ, кѡ ће ж ѣвл^мма, чѣм^мли по зѣтвор^мма, йдѣ с Јѣружѣн^мма, пот Кѣзѣнцима ѡстѡ, тѣмо према Кѡзѣр^мма, ѡн вѣзда с Ливѣѣѣма, нѣлѣдѣ мѡѣцима рѣкију, у ѡпѣнѣма ѡдрѣстѡ, јѣв^мшѣ Пѣнтиѣма, свѣкијем се пѡслов^мма бѣв^мло, ѡстѣло по ровѡв^мма, кѡ ће знѣти Сѣјков^мѣн^мма, у тѡрбѣѣма дрѣжали, у Шѣгрт^мма бѣднѣ итд.

Примјери остатка старијих падежних наставака *-ије* и *-им* углавном су записани прије више од десет година и они одсликавају аутохтони говор

те *мрѣвѣ* и *мрѣвѣ* у српским говорима Шипова (Цукот 2021: 99). Облици генитива множине са *ī* нису се нашли у грађи из говорѡ Змијања (Петровић 1973), западнобосанских ијекавских говора (Дешић 1976) и ијекавских говора Поткозарја (Далмација 1997). У ливањско-дувањском говорном типу потврђено је *ѣвѣ* и *ѣвѣ*, али само *зѣби* и *мрѣвѣ* (Раѣић 1999б: 360).

¹⁴ Неуједначеност наставака присутна је и у свим другим западним српским говорима.

¹⁵ Примјере таквога генитива в. нпр. у Петровић 1973: 144–145 и Дешић 1976: 219.

¹⁶ Разноврсније наставка срећемо у неким другим западним говорима (в. Петровић 1973: 147–150, Дешић 1976: 219–222, Драгичевић 1986: 133–134, Далмација 1997: 96–97). У говору Бање Врућице, говорима између Врбаса и Украине и у чечавском говору сви наставак уопштени су у *-има* (в. Драгичевић 2007: 366, Козомара 2016: 686, Козомара 2023в: 88).

¹⁷ У овом наставку вокал и најчешће је редуован, а редукције су углавном дјелимичне, мада нису ријетке ни потпуне. Укупна грађа искључује могућност да је у примјерима типа *вѡловма*, *кѡѣма* и сл. стари двојински наставак *-ма* (исп. нпр. Дешић 1976: 219–220 и Драгичевић 2007: 366).

воле, голе, ђубре, зуле (= који је спор), *луде, поле* (цврчак), *пуздре, роде* (свекар), *сидре, слунте, сурле, цмоле, цомбе*²⁰.

Исто тако, све именице мушког рода на *-а* мијењају се по овом деклинационом обрасцу: од *Блăго'ѣ Никòлд'новбк, дăј гăзди, Рăнку Ђăти, Илијѣ Козăра, зăшб с кòми'јòм*, виђе ли *Љѳубоју*, код *Николѣ* у пòсјети и др.

Присутан је синкретизам генитива и акузатива за категорију неживо²¹ у:

ймò 'ѣ *гòлфа* двйцу, прòдò *гòлфа*, òн вјѣрује сăмо у *мерцѣдеса*, Дуле неће него *фòрда*, лăни купијò *цитроѣна* и сл.

Именица *ауто* употребљава се само у облицима средњег рода: мò'ѣ *ауто*, òвò *ауто*, а код старијих говорника чешће је *кола*: дòбрйје му *кòлă*, сјѣде у *кола* итд.

Непозната је стандардна форма *бицикл*. Подједнако често је *бацикло* и *бицикло* (редовно у средњем роду), а код најстаријих *тòчак*.

Именица *рăт* увијек је мушког рода²².

Поред *комунѣста*, записано је и *комунѣсто*: стрйц ти је бйјò *комунѣсто*.

Хидроним *Дунав* раније се могао чути и у форми *Дѳнаво*.

Обично је *рăдијòн* (радио).

Именица *дан* има овакву деклинацију: *дăн – дăна – дăну – дăн – дăном – по дăну; дăни – дăнă – дăнима – дăне – дăнима*.

Подједнако је често *двă дăна / двă дăнă; трй дăна / трй дăна*.

III. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ

10. Поређењем овдје наведене дијалекатске грађе из говора Бастаса са подацима из литературе која је била полазна и примарна за наш рад (Петровић 1973: 139–145, Петровић 1978: 86–92, Дешић 1976: 212–224, Драгичевић 1986: 127–137, Далмација 1997: 92–97, Драгичевић 2007: 363–368, Козомара 2016: 683–687, Козомара 2023в: 85–90, Цукут 2021: 98–100), закључујемо да по морфолошким особинама именица мушког рода говор Бастаса, генерално гледано, не одступа много од просјека који одликује западније српске говоре.

²⁰ Облици *зуле, пуздре, сидре, слунте, цмоле* и *цомбе* у басташком говору имају пејоративно значење и мотивисани су психо-физичким особинама лица на која се односе.

²¹ Исто је и у Козомара 2016: 687 и Козомара 2023б: 89.

²² „У прњаворским селима Кокори, Вијачани и Шаринци [...] ову именицу чуо сам у облицима средњег рода: било *рăто*, и ондă дође *рăто, рăто* нйком не дòноси дòбро” (Козомара 2016: 687).

Висок степен хомогености посебно се испољава у морфолошким особинама номинатива, вокатива и инструментала јединине, те у деклинацији имена и хипокористика типа *Јово, Миле, брацо, луде* и сл.

По разноврсности наставака у дативу, инструменталу и локативу множине, као и генитиву множине именица *зуб, мрав* и *црв*, говор Бастаса заједно са српским личким говорима, говорима Баније и Кордуна, западнобосанским ијекавским говорима, говорима Змијања, Поткозарја и Шипова прилично оштро се супротставља према српским посавским говорима између Врбаса и Украине, те говору Бање Врућице и Чечаве.

За исте ове двије скупине важи нешто недоследнија, али ипак очигледна изоморфа према облицима краће множине (*вдли, жуљи* и сл.), који су много фреквентнији идући од истока према западу.

Углавном редовно јављање инфикса *-ев-* (*кљу́чеви, кошеви* и сл.) у српским посавским говорима и говору Чечаве према преовлађујућим облицима на *-ов-* (*јежови, сйћови*) у говору Бастаса и осталим западнијим говорима представља још једну прилично оштру изоморфу.

Већ се прелиминарно поуздано може рећи²³ да је жариште гдје се сучељавају ове изоглосе углавном око лијеве и десне обале ријеке Врбас, што, надамо се, неће бити тешко утврдити у наредним студијама о западнијим српским говорима.

Диференцирање басташкога говора од сусједних икавских говора своди се на разноврсније наставке у дативу, инструменталу и локативу множине, те облике генитива множине *зубѝ, мравѝ, црвѝ*, што је одлика ливањско-дувањског говорног типа, док је у другим појединостима стање готово идентично (в. Рамић 1996: 357–361).

IV. ЛИТЕРАТУРА

- Далмација 1997:** С. Далмација, *Ијекавски говори Поткозарја*, Бањалука: Народна и универзитетска библиотека „Петар Кочић”.
- Дешић 1976:** М. Дешић, Западнобосански ијекавски говори, *Српски дијалектолошки зборник*, XXI, 1–316 + карте.
- Драгичевић 1986:** М. Драгичевић, Говор личких јекаваца, *Српски дијалектолошки зборник*, XXXII, 7–238 + карте.
- Драгичевић 2001:** М. Драгичевић, Најзападнији српски говори данас, *Зборник за српски језик, књижевност и умјетности*, I, Бања Лука, 79–89.

²³ Констатација се заснива и на необјављеној дијалекатској грађи коју посједује аутор овог рада.

- Драгичевић 2007:** М. Драгичевић, О говору Срба Бање Врућице крај Теслића I (фонетске и морфолошке особине), *Српски дијалектолошки зборник*, LIV, 323–401.
- Ивић 1956:** П. Ивић, *Дијалектологија српскохрватског језика (Увод и што-кавско наречје)*, Нови Сад: Матица српска.
- Ивић 1994:** П. Ивић, *Српскохрватски дијалекти (њихова структура и развој)*, I књига, Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
- Ивић 1996:** П. Ивић, *О језику*, Група аутора, Република Српска Крајина, Книн–Београд, 143–158.
- Козомара 2000:** Д. Козомара, *Фонетске особине говора села Бастаса*, дипломски рад у рукопису, Филозофски факултет Универзитета у Бањалуци.
- Козомара 2002:** Д. Козомара, Млинарска терминологија Бастаса, *Зборник за српски језик, књижевност и умјетност*, II/2, 197–200.
- Козомара 2016:** Д. Козомара, Фонетске и морфолошке особине српских по-савских говора између Врбаса и Украине, *Српски дијалектолошки зборник*, LXIII, 579–733.
- Козомара 2018:** Д. Козомара, Судбина вокалских скупина у говору Бастаса, *Српски језик*, XXIII, 513–522.
- Козомара 2019:** Д. Козомара, Вокалске редукције у говору Бастаса, *Наш језик*, 50/2, 657–664.
- Козомара 2022:** Д. Козомара, Фонетске особине говора Бастаса, *Српски дијалектолошки зборник*, LXIX, 1–102.
- Козомара 2023а:** Д. Козомара, Преношење акцената на проклитике у говору Бастаса, *Зборник научних радова у част проф. др Мирку Скакићу*, Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет, 315–333.
- Козомара 2023б:** Д. Козомара, О судбини поста акценатских дужина у говору Бастаса, *Филолог, часопис за језик, књижевност и културу*, XIV, 27, Филолошки факултет у Бањој Луци, 307–326.
- Козомара 2023в:** Д. Козомара, *Говор Чечаве*, Бања Лука: Матица српска, Друштво чланова Матице српске у Републици Српској.
- Николић 1991:** М. Николић, Говори србијанског Полимља, *Српски дијалектолошки зборник*, XXXVII, 1–549.
- Окука 2008:** М. Okuka, *Srpski dijalekti*, Zagreb: SKPD Prosvjeta.

- Петровић 1973:** Д. Петровић, *О говору Змијања*, Библиотека ЗФЛ, Нови Сад: Матица српска.
- Петровић 1978:** Д. Петровић, *Говор Баније и Кордуна*, Нови Сад – Загреб.
- Пецо 1964:** А. Пецо, *Говор источне Херцеговине*, *Српски дијалектолошки зборник*, XIV, 1–200 + карта.
- Пецо 1978:** А. Ресо, *Pregled srpskohrvatskih dijalekata*, Београд: Научна књига.
- Рамић 1999а:** Н. Рамић, *Стање континуаната јата у говору Срба доњег Ливањског поља*, *Српски језик*, IV, 419–446.
- Рамић 1999б:** Н. Рамић, *Ливањско-дувањски говорни тип*, *Српски дијалектолошки зборник*, XLVI, 263–426.
- Рамић 2010:** Н. Рамић, *О јатовским изгласама*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 1–134.
- Црњак/Козомара 2018:** Д. Црњак, Д. Козомара, Ткачка лексика Бастаса, *Зборник радова посвећен проф. др Милану Драгичевићу*, Бања Лука: Филолошки факултет, 124–141.
- Цукут 2021:** С. Цукут, *Српски говори Шипова*, *Српски дијалектолошки зборник*, LXVIII, 1–158.

MORPHOLOGISCHE MERKMALEMASKULINER SUBSTANTIVEINDERSPRACHE VON BASTAS

Zusammenfassung

Die Sprache des bosnischen Dorfes Bastasi bei der Stadt Grahovo gehört zu den jüngeren serbischen ijekavischen Dialekten vom osterzegowinischen Typ. Ziel der Arbeit war es, festzustellen, wie kompatibel die morphologischen Merkmale maskuliner Substantive in der genannten Sprache mit anderen Sprachen des osterzegowinischen Dialekts sind, vor allem mit den Sprachen seines nordwestlichen Zweigs, aber auch die Lage mit den Verhältnissen in den benachbarten ikavischen Sprachen vom Typ der sprachlichen Region Livno-Duvno zu vergleichen.

Die Analyse des exzerpierten Korpus führte zu folgenden Schlussfolgerungen:

1) Die Deklination von Namen und Hypokoristika vom Typ *Jovo*, *Mile* ordnet die Sprache von Bastas gemäß der allgemeinen Klassifikation der nordwestlichen Gruppe des osterzegowinischen Dialekts zu.

2) Die Gesamtsituation in dieser Sprache ist der indenweitesten Region der westserbischen Sprache ziemlich ähnlich, insbesondere in Bezug auf die Diskriminanten, die mit der Erhaltung kürzerer Pluralformen wie: *kljúčī, mīši, mlīni* u. Ä. zusammenhängen, sowie den übrigen älteren Deklinationsformen wie: *pod Rāmičīm, u Šegriče* usw.

3) Im Vergleich zu den benachbarten ikavischen Sprachen vom Typ dersprachlichen-Region Livno-Duvno fällt auf, dass die Übereinstimmungen hinsichtlich der Deklination in den meisten Fällen sehr häufig sind und der Hauptunterschied darauf beruht, dass in den ikavischen Sprachen einige Suffixe im Plural von Dativ, Instrumental und Lokativ vorkommen (z. B. *pr̄stimom*, *pr̄stimam*, *kōnjma*, *kōnjmom*), die in der Sprache der Bastas nicht bekannt sind.

Schlüsselwörter: Sprache von Bastas, maskuline Substantive, westlichere serbische Mundarten, ostherzegowinischer (herzegowinisch-krajinischer) Dialekt.

Dragomir V. Kozomara